

Oponentský posudek diplomové práce

Téma:	Didaktické zásady J.A. Komenského a jejich realizace v současné výuce německého jazyka
Autor/ka:	Bc. Stanislava Černá
Vedoucí dipl. práce:	PaedDr. Dagmar Švermová
Oponent dipl. práce:	PhDr. Pavla Nečasová, Ph.D.

Autorka se ve své diplomové práci zabývá didaktickými zásadami, které formuloval ve své době J.A. Komenský a jejich aplikací v současné výuce cizích jazyků s důrazem na jazyk německý. Téma závěrečné práce je aktuální, neboť současné didaktika cizích jazyků se zabývá neustálým hledáním efektivnějších cest ve vzdělávacím procesu, čemuž stanovení hlavních didaktických zásad velmi napomáhá.

Diplomová práce je psána v českém jazyce a obsahuje 17 kapitol, je doplněna úvodem, závěrem, cizojazyčným resumé a seznamem použité literatury a přílohami.

V úvodu autorka podrobně popisuje oblasti zájmu předložené diplomové práce, z čehož můžeme odvodit cíl práce, který zde však není explicitně formulován.

V teoretické části se diplomantka zabývá teoretickými východisky dané problematiky, popisuje dílo J.A. Komenského, především z hlediska jím vytvořených didaktických zásad, srovnává jeho dílo s díly J.F. Herbarta, J. H. Pestalozziho a výše jmenované pak uvádí do kontextu s výstupy publikovanými v jedné ze základních lingvodidaktických příruček současné didaktiky vytvořené kolektivem autorů pod vedením J. Hendricha. K této části práce je třeba uvést několik připomínek. V kap. 4.6 na s. 9 autorka formuluje myšlenku, že nejdříve má být osvojena slovní zásoba cizího jazyka a až posléze učení se gramatickým jevům. Z textu není zcela patrné, zda uvádí myšlenku Komenského, či zda se jedná o myšlenku vlastní. Takto formulovaný postup by byl v současné didaktice velmi zjednodušený a nepřesný, neboť můžeme sice hovořit o primátu lexika, to ovšem neznamená, že je nejprve osvojována slovní zásoba a teprve poté vše ostatní. Na s. 7 autorka srovnává institucionální vzdělávání a vzdělávání neformální, jakoby se jednalo o srovnatelné formy vzdělávání. Na s. 19 v kap. 7.1.3 uvádí autorka neadekvátní příklady pro problémové jevy ve výslovnosti německého jazyka, které je třeba nejdříve osvojovat. V některých podkapitolách spojuje autorka odlišné myšlenkové celky, z nichž ne všechny naplňují zaměření dané podkapitoly, jedná se např. o 4.3, nebo 4.5.

V dalším, poměrně zdařilém pojednání teoretické části se pak autorka zaměřila na didaktický princip aktivity, a to jak z diachronní, tak i synchronní roviny. Uplatnění tohoto principu pak rozvádí prostřednictvím činnostně orientované výuky, z níž uvádí některé mikro a makrometody. Zde lze polemizovat o názvu kap. 10 a 11, konkrétně se jedná o slova „správný průběh výuky“, což je relativní cíl, neboť vzhledem k různosti podmínek vzdělávacího procesu, lze obecně těžko určit, co je správné a co ne. Zařazení kapitol 12 a 13 vidím pro naplnění cíle předložené práce jako nadbytečné.

V praktické části autorka uvádí příklad projektové výuky, kterou sama realizovala. Pozitivně je třeba zhodnotit, že důsledně zohlednila všechny realizační fáze projektové výuky.

Ve prospěch autorky je třeba podtrhnout široký záběr dané problematiky, v některých úsecích ovšem na úkor hlubšího vhledu (např. kapitola 7.1.7-7.1.9). Tomuto stavu odpovídá i neobvykle vysoký počet kapitol.

Seznam bibliografických záznamů shledávám pro tento typ závěrečné práce jako dostatečný. Vytknout je však třeba nedodržení ISO normy pro uvádění údajů v seznamu bibliografických citací, vč. nejasného členění na primární a sekundární literaturu. Co se týká citace pramenů v textu, nebyla provedena zcela důsledně, někde citovaný pramen chybí (např. s. 19 Šubin, nebo kap. 8.2. Herbart). U publikace Hendricha (1988) je třeba citaci uvést jako Hendrich a kol.

Formální stránku lze hodnotit pozitivně, vytknout je možno někdy příliš osobně formulované myšlenky, což není pro závěrečnou (vědeckou práci) příliš vhodné.

Lze tvrdit, že autorka cíle dosáhla a diplomovou práci proto k obhajobě doporučuji.

Autorka by si měla kromě reakce na připomínky v textu k obhajobě připravit odpověď k následujícím bodům:

1. Vysvětlíte, co v současné didaktice znamená pojem „primát lexika“.
2. Které didaktické zásady formulované J.A. Komenským (kromě zásady aktivity) byste doporučila pro současnou výuku německého jazyka?

V Praze dne 20. srpna 2015

PhDr. Pavla Nečasová, Ph.D.
katedra germanistiky